

Mateřská škola Ostrava, Lechowiczova 8, příspěvková organizace

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

TŘÍDA KVĚTINKA

Objevujeme svět s Broučkem a jeho kamarády

Č. j.: MSLECH/0793/2024

Školní rok: 2024/2025

Zpracovaly: Zlatuše Číberová, Bc. Klára Janková

Úvod

Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen TVP PV) vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen ŠVP PV) s názvem „Pramínky poznání...“.

TVP PV je přizpůsobován konkrétním podmínkám třídy a aktuálním potřebám dětí, je pravidelně dotvářen, doplňován, aktualizován a evaluován. Každý tematický celek pak na sebe logicky navazuje a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

Charakteristika třídy

Do třídy Květinka je zařazeno 18 dětí ve věku 2-3 roky, a to 9 děvčat a 9 chlapců. Z toho jen 4 děti dosáhly k 1. 9. 2024 věku 3 let, další děti dosahují 3 let k 19. 1. 2025.

Vzhledem k tomu, že děti začaly svoji první docházku do mateřské školy, je programově adaptaci přizpůsobeno období celého měsíce září. Děti mají také v prvních dvou týdnech možnost adaptovat se za přítomnosti rodičů nebo v režimu postupného navyšování počtu hodin pobytu. Adaptaci se i po tomto období budeme nadále věnovat a jednotným citlivým přístupem, a ve spolupráci s rodiči, se budeme snažit dětem jejich situaci ulehčit.

Děti se postupně zapojují do pohybových, výtvarných i hudebních aktivit, pokoušíme se je zapojovat do manipulační činnosti a do námětových her. Dětem, které zatím příliš nespolupracují a méně se zapojují do společných aktivit se věnuje školní asistentka.

Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

Věcné podmínky třídy jsou na velmi dobré úrovni. Uspořádání nábytku a herních koutků ve třídě je uzpůsobeno tak, aby vyhovovalo nejmladší věkové skupině dětí. Děti mají pro hry na zemi k dispozici několik kusových koberečů a několik koutků. Ke hrám mohou děti využívat i stolečky, kde se věnují převážně manipulační činností, v Ateliéru pak činností výtvarným a pracovním. Ve třídě je k dispozici skříňka s tácem na hrnečky pro pitný režim. Děti mají také k dispozici stojánky se svou značkou k označení svých výtvarných prací v prostorách třídy nebo šatny.

Třída je také vybavena hračkami a pomůckami, vhodnými především pro děti tříleté: např. dřevěné vkládačky, jednoduché puzzle, navlékací dřevěné korálky, dřevěné ovoce, stavebnice Lego Duplo a Maxi Lego, konstruktivní stavebnice, didaktické pomůcky pro rozvoj jemné i hrubé motoriky, pomůcky pro rozvoj logického myšlení pro děti od dvou let (např. tabulky Logico Primo).

Hračky a didaktické pomůcky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát a následně i ukládat. Hračky jsou označené značkou stejnou jako příslušné ukládací prostory, což usnadní a podpoří samostatnost při jejich úklidu. V herně mají děti dostatek prostoru pro volný pohyb. Herna je vybavena sportovním náčiním a pomůckami, cvičicími stroji (šlapadla, kolo, šlapací pás, houpací kůň) a čtenářským koutkem, který je vybaven knihovnou a křeslem.

Děti se svými výtvarnými pracemi budou podílet na výzdobě třídy a šatny, kde si je mohou prohlédnout rodiče. K rozpoznávání vlastních výtvorů v šatně dětem slouží jednoduché označení, a to jejich značka. Děti tak mají samy možnost si své práce na nástěnce vyhledat.

Na školní zahradě má třída k dispozici své pískoviště vybavené slunečníkem a hračkami uloženými v samostatné bedně u pískoviště, další vybavení je uloženo v zahradním domečku. U pískoviště je prostor pro jízdu na dětských dopravních prostředcích, lavičky k odpočinku a další vybavení, např. pružinové houpadlo, tabule pro volné kreslení, prolézačka se skluzavkou, dřevěný vlak, lanová dráha, houpačky a houpačka „hnízdo“. V létě je dětem k dispozici mlhoviště. Kromě prostoru své třídy můžeme na zahradě využívat i venkovní učebnu se stoly a lavičkami, velkou skluzavku s výstupem přes lana na svahu, kolotoč a koutek s knihami a posezením.

Životospřáva

Doba podávání dopolední přesnídávky včetně organizace činností před stolováním: spontánní ranní hry jsou ukončeny zvonečkem a uklízečí písničkou, zpravidla od 8:30 hodin. Poté následuje rituální přivítání v kruhu, zpětná vazba z her, motivace do aktuálního tématu a pohybová aktivita. Hygiena s dopolední přesnídávkou je ukončena v 9:00 hodin. Uvedená organizace navazuje na přípravu stravy s teplým nápojem na servírovacím vozíku. Odpolední svačina probíhá od 14:20 do 14:40 hodin.

Strava je pestrá a vyvážená, vždy v dostačujícím množství. Každý den je ráno připravena nabídka čerstvého ovoce. Každý den je také ke svačině připravena nabídka čerstvé zeleniny a děti mají k dispozici také 2 druhy nápojů v prostoru pro pitný režim. Po ranním individuálním přivítání, pobízíme dítě k samostatnosti pro přípravu vlastního hrníčku, výběru pití. Připraven je čaj nebo voda. Děti nejsou prozatím zvyklé samostatně pravidelně pít, proto jsou k pití pobízeny učitelkami a školní asistentkou.

Krátce před 8:30 hodin, po zazvonění zvonečku – signálu k úklidu, a zpěvu „uklízečí“ písničky, se scházíme v kruhu, kde se vítáme s Broučkem třídní básničkou. Dochází k hodnocení ranních her a úvodu do tématu. Následuje pohybová aktivita, po které se odehrává dopolední svačina.

V oblasti stravování jsou děti převážně samostatné. Organizaci a způsob podávání dopolední přesnídávky i odpolední svačiny jsme přizpůsobili věku dětí a jejich sociální vyspělosti. Krájíme porce na menší díly a podáváme je jako ochutnávku. Děti tak vždy dosáhnou toho, že svačinku zvládnou, což je pozitivně motivuje a v mnoha případech si i přidávají. Děti také motivujeme k ochutnávání pro ně neznámých jídel.

Od prvních dnů děti podporujeme v sebeobslužných činnostech spojených se stolováním – přípravě talíře a lžičky na polévku, používáním ubrousku, odnášení nádobí po jídle, správné držení lžice, bezpečné držení nádoby s nápojem. V průběhu roku povedeme děti k samostatnosti při přinášení talíře s hlavním jídlem. Postupně do stolování začleníme také plastové prostírání, které si děti s naší dopomocí vytvoří. Hrnečky s pitím či saláty děti připravují s dopomocí učitelek či školní asistentky.

Dětem poskytneme dostatek pohybových a sportovních aktivit v mateřské škole i na školní zahradě. Pobyt venku bude uskutečňován vždy za vhodných klimatických podmínek. Pokud nebude možno jít ven, nabídneme dětem pohybové aktivity v mateřské škole.

Děti také vedeme k samostatnosti v sebeobsluze při oblékání a při používání WC a upevňování hygienických návyků (mytí rukou, používání ručníku).

Psychosociální podmínky

Všechny děti přišly do mateřské školy poprvé, proto jsme velkou pozornost věnovaly adaptačnímu období. Děti se postupně seznamují s prostorami třídy, s rituály, s denním režimem, v těchto aktivitách budeme pokračovat i nadále. Spolupráce školní asistentky na třídě je velkým přínosem.

Velmi se osvědčila „uklízecí“ písnička, kterou ukončujeme volné hry a zahajujeme úklid. Poté se setkáváme v komunitním kruhu, ve kterém s dětmi komunikujeme prostřednictvím maskota třídy „Broučka“. Dále v průběhu dopoledne probíhají ve třídě pohybové aktivity a hry, které jsou za příznivého počasí přesouvány na školní zahradu.

Mateřskou školu se snažíme dětem představit jako kamarádké a bezpečné prostředí, kde jsou vlídně přijímány. Postupně se seznamujeme s pravidly soužití v písemné formě s doplněním obrázku, aby jej děti mohly samy jednoduše pojmenovat. Pravidla umísťujeme průběžně v prostorách třídy i herny, dále také v šatně pro informovanost rodičů.

Využíváme aktuálních situací (např. konflikt mezi dětmi, neuklizené hračky, srážka dětí apod.) nebo příběhy a situační scénky s Broučkem. Budeme podporovat vytváření prvních přátelství a kamarádství mezi dětmi, podporovat spolupráci mezi dětmi. S ohledem na různé charakteristiky dětí budeme využívat ve vhodných chvílích individuální přístup k rozvoji potřebných oblastí daného dítěte, povedeme děti k samostatnému řešení konfliktů.

Organizace

Organizace dne poskytuje dětem potřebný řád, ve kterém se budou umět orientovat. Bude pružná a umožní reagovat na momentální situace a změny v plánu činností. Budeme zařazovat denní rituály a rituály, týkající se konkrétních situací. Během každého dne zařazujeme pohybové aktivity. Dětem nejmladší věkové kategorie nabízíme především básně s pohybovým doprovodem, aktivity podporující rozvoj hrubé motoriky s využitím různého cvičebního náradí a náčiní.

Organizace dne je přizpůsobena dětem této věkové kategorie. Děti seznamujeme s denním řádem pomalu a postupně, za podpory a spolupráce s rodiči. Orientaci budou významně pomáhat i rituály. V letošním školním roce jsme opět využili označení židliček příslušnou

značkou dětí pro jejich snadnější orientaci. Děti tak mají „své místo“, které si pomocí značky ihned osvojily. Označení nám také usnadňuje práci při přípravě a úklidu židliček v době příprav na odpolední odpočinek.

Organizační struktura dne

6:00 – 7:00 hodin

Příchod prvních dětí, předání učitelům, děti vykonávají spontánní aktivity. Příchozí děti se scházejí ve třídě Sluníčko do 7:00 hodin.

7:00 – 11:30 hodin

Příchod ostatních dětí, spontánní aktivity v prostoru třídy a herny. Komunitní kruh, přivítání dětí, motivace k dalším denním aktivitám. Pohybové aktivity. Osobní hygiena dětí a dopolední přesnídávka. Didakticky zacílené činnosti. Pobyt dětí venku, kde probíhají didaktické a spontánní aktivity. Při nepříznivém počasí pokračují didaktické a spontánní aktivity uvnitř mateřské školy.

11:30 – 12:30 hodin

Osobní hygiena dětí, oběd, ukládání k odpolednímu odpočinku.

12:30 – 14:45 hodin

Poslech pohádek, hudby, relaxace. Odpolední odpočinek respektující rozdílné potřeby spánku jednotlivých dětí. Postupné vstávání. Osobní hygiena dětí a odpolední svačina.

14:45 – 16:30 hodin

Spontánní a didaktické aktivity dětí, především hry, zájmové a pohybové aktivity, doba určená pro přebírání dětí zákonnými zástupci v jejich třídě. Děti se rozcházejí ve třídě Motýlek převážně od 15:45 hodin.

Personální a pedagogické zajištění

Ve třídě Květinka s dětmi pracují dvě učitelky. Jedna učitelka se středoškolským vzděláním, druhá učitelka s vysokoškolským vzděláním. Obě v oblasti předškolního vzdělávání. Pracuje zde také školní asistentka financována z projektu Šablony.

Spoluúčast rodičů

Získání důvěry rodičů je základním předpokladem pro fungující spolupráci na úrovni třídy i mateřské školy. V prvních dnech školního roku realizujeme třídní schůzku, na které jsou rodiče informováni o zásadních oblastech fungování třídy a mateřské školy. Důvěru rodičů prohlubujeme prostřednictvím každodenních individuálních rozhovorů o potřebách dítěte. Rodiče také seznamujeme s aktuálním denním prostřednictvím nástěnek, internetových stránek a Facebooku mateřské školy. Usilujeme o jejich zapojení do vzdělávací nabídky např. formou pomoci při organizaci třídních akcí nebo nové nápady obohacující vzdělávání.

Třídní zvyklosti/rituály

Zazvonění na zvoneček a Uklízezí písnička (melodie Pec nám spadla):

Uklízíme, uklízíme,
hračky pěkně do polic,
na stole a na koberci,
nezbude už vůbec nic.
Potom ještě ke stolečku,
zastrčíme židličky,
můžeme si zatleskati,
jsme šikovné dětičky.

Přivítání v ranním kruhu:

Malý Brouček spinkal v trávě,
probudil se dneska právě.
Protáhl si ručičky,
hlavičku i nožičky.
Na nohy obul bačkůrky,
a pospíchal do školky.
Tak vás tady všechny máme,
a hezky se přivítáme... Dobrý den.

Relaxace po obědě:

Oběd leží v bříšku,
přečteme si knížku.

Oslava narozenin:

Oslavenec sedí na slavnostním sedátku, děti zazpívají píseň dle jeho přání a popřejí podáním ruky a vyslovením vlastního přání.

Třídní písnička:

V naší třídě je nám skvěle,
pořád se tu něco děje.
Pro holku i pro kluka
zábava je veliká.
Všichni se tu máme rádi
a jsme velcí kamarádi.
Já a ty, ty a já,
v Květince je moc prima.

Třídní rituály slouží jako motivace pro zahájení určité činnosti, pro zklidnění dětí. Uvedené básničky zahajují určitou část dne nebo činnost.

Pravidla třídy

Srdíčkové pravidlo: My se máme rádi, jsme všichni dobří kamarádi. Umíme si pomáhat a o pomoc požádat.

Šnečkové pravidlo: Ve třídě je hodně nás, proto tady neběháš. Jako šnečci chodíme a s nikým nezávodíme.

Hračkové pravidlo: Všechny hračky své místo mají, nepořádek nedělají. Když nějakou si půjčíme, zas na místo ji vrátíme.

Odpočinkové pravidlo: Když na lehátku ležíme, všichni se už ztišíme. Někdo jen tak odpočívá, někomu se i sen snívá.

Ouškové pravidlo: Do řeči si neskáčeme, druhého si poslechneme. Také tiše mluvíme, ve školce nekřičíme.

Kapičkové pravidlo: Na ruce patří voda a mýdlo, ještě než si dáš nějaké jídlo. Vodou ale neplýtváme a kohoutek zavíráme.

Třídní motivace

Celým školním rokem nás bude provázet maňásek „Brouček“. Děti motivuje, provádí je jednotlivými tematickými celky spolu se svými kamarády (ježkem, beruškou, žabkou). V prvních dnech pomáhá také k navazování komunikace.

Jako motivační prvek se osvědčil také „Broučkův deník“ – počínaje víkendem odnášejí si jej děti domů spolu s Broučkem a zaznamenávají do něj společné zážitky pomocí fotografií nebo kresbou a textem. Ostatní děti se pak se zážitky seznamují v ranním kruhu.

Vzdělávací nabídka

Vzdělávací nabídka vychází ze šesti integrovaných bloků ŠVP PV s názvy:

- I. Rozhlédni se tu i tam, uvidíš, že nejsi sám,
- II. Chválím Tě, Země má,
- III. Svátky a tradice v mateřské škole,
- IV. Ve školce je hodně knih, podívej se, co je v nich,
- V. Já a moje rodina,
- VI. Cestujeme po světě na té naší planetě.

Integrované bloky zastřešují různá témata, která jsou pak rozpracována do tematických celků (TC). Ty jsou vybírány a zařazovány do vzdělávání s ohledem na aktuální podmínky a potřeby dětí. Délka tematického celku se bude vždy odvíjet od zájmu dětí. Plánované aktivity budou navazovat na aktivity předchozí. V průběhu témat upřednostníme prožitkové učení a obohatíme je o poznávací výlety, exkurze, besedy, experimenty apod.

Prožitkové dny

Jedná se o třídní projekt, který chceme nově realizovat. Jednou týdně budeme do dopolední vzdělávací nabídky zařazovat prožitkový den. Cílem těchto dnů je, aby se děti učily novým dovednostem, sebedůvěře vlastní cestou na základě prožitků dané činnosti. Bude tím docházet k posilování jejich zdravého sebevědomí, nápaditosti, komunikativnosti, tolerantnosti, nebojácnosti a vzájemné spolupráce.

Každá kniha, každá věta, otevře nám kousek světa

Tímto projektem usilujeme o aplikaci metod, které u dětí podporují rozvoj předčtenářské gramotnosti a porozumění slyšeného textu, soustředěnost, řečové a komunikativní dovednosti. Budeme se zabývat vyhledáváním dětí, které projevují vyšší schopnost vnímat text sluchem, zrakem, reflektovat jej kresbou, dramatizací, mají zájem o knihy. U těchto dětí budeme dále jejich zájmy rozvíjet. Z finančních prostředků máme možnost, za podpory pomůcek, vést děti k práci s knihami, rozvíjet slovní zásobu a také grafomotoriku. Dále pak zařadit návštěvy divadel, knihovny a jiné edukační programy, které se budou velkou měrou podílet na zkvalitnění odborného rozvoje dětí v předčtenářských dovednostech. Knihám bude také věnován tematický celek, kde se děti dozví, jak knihy vznikají, druhy knih a podobně. Předčítání dětem je samozřejmostí před každým odpoledním odpočinkem.

Pracujeme s knihou, samozřejmě s knihou vhodnou pro děti ve věku 2-3 let. Knihu využíváme především v individuální práci k podpoře schopnosti verbálně komunikovat – pojmenovávání věcí na obrázku, vyhledávání věcí, které pojmenuje učitelka, popisování ilustrací v knihách, ze kterých čteme.

Cíle, které jsme si stanovili v rámci TVP PV

- Ve spolupráci s rodiči podporovat samostatnost dětí při sebeobslužných a běžných činnostech – oblékání a svlékání, umývání, příprava na jídlo, úklid hraček, úklid po výtvarných a pracovních činnostech aj.
- Vést děti ke správným hygienickým návykům, ke správné technice mytí rukou tak, aby nedocházelo ke vzrůstu spotřeby vody. Zaměřit se na vytváření povědomí dětí o důležitosti vody. Vést v rámci vytváření hygienických návyků k samostatnému používání toalety, kapesníku (naučit se smrkat).
- Rozvíjet kamarádké vztahy mezi dětmi, spolupráci při hře. Podněcovat děti k rozvíjení námětových her, motivovat k tvořivým a konstruktivním hrám.
- Nadále pokračovat v rozvíjení předčtenářských dovedností formou realizace dotačního programu pro oblast předčtenářské gramotnosti.
- Poskytovat dostatek příležitostí pro rozvoj řečových a komunikativních dovedností. Zařazovat více aktivit věnovaných gymnastice mluvidel.
- Zaměřit se na realizaci třídního projektu „Prožitkové dny“.
- Zaměřit se na rozvíjení hrubé motoriky, rozvíjení jemné koordinace ruky a nabízet činnosti podporující obratnost jemné motoriky. Využívat v těchto aktivitách

nejrůznější výtvarné techniky, práci s nůžkami, přírodninami, netradičními materiály. Dát dětem prostor pro samostatné tvoření a rozvíjení fantazie.

- Postupně se seznamovat s pravidly soužití ve třídě, vést k jejich dodržování. Upevňovat základní kulturně společenské postoje a návyky (poděkovat, poprosit, pozdravit) a jít svým chováním příkladem.
- Poskytovat dětem zpětnou vazbu k jejich práci, k jejich chování v ranním kruhu.
- Vést děti k šetření energiemi vzhledem k narůstajícím cenám.
- Dbát na kontrolu úklidu ve třídách.
- Vzájemně se pedagogicky podporovat ve své práci.
- Nadále v co nejvyšší míře zařazovat učení prožitkem (výlety, polodenní vycházky, exkurze, vzdělávání na školní zahradě).
- Poskytovat dětem zpětnou vazbu k jejich práci a chování.

Evaluace

Evaluační činnosti budou obsahovat několik na sobě navazujících stupňů. Stěžejní a nejdůležitější je pravidelná každodenní výměna zkušeností učitelů a jejich vlastní sebereflexe – chování a projevy dětí, co je zaujalo, co se podařilo, co ne a proč. V průběhu realizace tematického celku budou zaznamenávány průběžné evaluační poznámky, po ukončení tematického celku se budeme zaměřovat na celkový průběh, plnění záměrů a zejména praktické závěry pro další výchovně vzdělávací postupy.

Má-li mít evaluační činnost vypovídající hodnotu, je potřeba, aby vycházela z důsledného pedagogického pozorování dětí. Pedagogické pozorování dětí provádíme nepřetržitě, celoročně a při všech aktivitách, vedeme si průběžné poznámky. Sledujeme individuální rozvoj jednotlivých dětí, na jehož základě upravujeme a přizpůsobujeme vzdělávací nabídku. Písemné záznamy budeme vypracovávat průběžně dle potřeby, nejméně však 2x za školní rok. Také sledujeme, podporujeme a zaznamenáváme nadstandardní zájmy dětí, které jsou známkou toho, že je dítě v určité oblasti mimořádně bystré nebo projevuje prvky nadání (například v oblastech – výtvarné, předčtenářské, předmatematické, polytechnické, pohybové a jiných). S naším poznáním seznamujeme rodiče.

Evaluace TVP PV bude v pololetí provedena ústně na pedagogické radě a na konci školního roku bude vypracována závěrečná evaluační zpráva včetně námětů pro další školní rok.

V Ostravě dne 30. 9. 2024

Zlataše Čiberová

Bc. Klára Janková